

Związek Harcerstwa Polskiego

ZASADY BEZPIECZEŃSTWA W ZHP

Materiał pomocniczy dla drużynowych i organizatorów
harcerskich imprez

ORGANIZATORZY

1. Organizatorami imprez harcerskich lub obozów mogą być:
 - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP lub klub specjalnościowy,
 - szczepek lub związek drużyn,
 - hufiec,
 - chorągiew,
 - Główna Kwatera ZHP.
2. Organizator powinien zatwierdzić we właściwej komendzie dokumenty określone przez Instrukcję Organizacyjną HALiZ oraz Instrukcję Finansową Obozu.
3. Organizator powinien ubezpieczyć uczestników imprezy od następstw nieszczęśliwych wypadków. Ubezpieczenie szkolne nie obejmuje imprez o podwyższonym stopniu ryzyka (obozy wędrownie, specjalnościowe, itp.). Nieubezpieczenie uczestnika traktowane jest jako narażenie jego życia i podlega karze zgodnie z przepisami Kodeksu Karnego.

KADRA IMPREZY

1. Funkcję komendanta obozu może pełnić instruktor harcerski od stopnia podharcemistrza włącznie po ukończeniu kursu dla kierowników placówek wypoczynku.
2. Funkcję komendanta imprezy harcerskiej (wycieczki, rajdu, biwaku trwającego do 5 dni łącznie z przejazdami) może pełnić osoba, która jest pełnoletnim instruktorem ZHP.
3. Do obowiązków komendanta należy:
 - zgodne z obowiązującymi przepisami i terminowe zatwierdzenie, przeprowadzenie i rozliczenie imprezy,
 - zabezpieczenie opieki medycznej,
 - dbanie o bezpieczeństwo zdrowia i życia uczestników,
 - zapoznanie uczestników z obowiązującymi regulaminami przed rozpoczęciem imprezy,
 - w przypadku imprezy specjalnościowej lub turystyki kwalifikowanej zapewnienie co najmniej jednej osoby z państwowymi lub społecznymi uprawnieniami specjalistycznymi.
4. Funkcję drużynowego (opiekuna grupy) podczas imprezy harcerskiej może pełnić instruktor harcerski od stopnia przewodnika włącznie po ukończeniu 18 roku życia.

5. Do obowiązków drużynowego (opiekuna) należy:

- sprawowanie opieki nad powierzoną mu grupą uczestników,
- realizacja programu imprezy,
- sprawdzanie stanu liczebnej grupy przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego,
- zaplanowanie zakwaterowania w taki sposób, aby być jak najbliżej uczestników,
- zwracanie uwagi na stan zdrowia uczestników (drużynowemu nie wolno podawać uczestnikom żadnych leków, w tym leków przeciwbólowych),
- zwracanie uwagi na właściwy ubiór uczestników,
- dostosowanie form zajęć do warunków atmosferycznych,
- zebranie zgody rodziców (prawnych opiekunów) na uczestnictwo w imprezie osób, które nie ukończyły 18 roku życia wraz ze zgodą na leczenie i zabiegi szpitalne.

6. Komendant obozu oraz drużynowy odpowiadają za zdrowie i życie powierzonych ich opiece uczestników w każdej sytuacji i przede wszystkim podczas trwania imprezy.

7. W przypadku wędrówek na terenach górskich, leżących na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody oraz leżących powyżej 1000 m n.p.m., grupę prowadzić mogą tylko górcy przewodnicy turystyczni.

UCZESTNICZY

1. Decyzję, w sprawie zakwalifikowania uczestnika do udziału w imprezie harcerskiej podejmuje komendant, po konsultacji z kadrami.
2. Liczba uczestników imprezy pozostających pod opieką jednego drużynowego nie może przekraczać 20, ale w przypadku dzieci do 10 roku życia ta liczba zostaje zmniejszona do 15, a w przypadku dzieci niepełnosprawnych przepisy mówią, że zmniejszenie liczby uczestników następuje w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności.
3. Komendant imprezy nie może pełnić jednocześnie funkcji drużynowego (opiekuna).

4. Każdy uczestnik obozu powinien zostać zapoznany z obowiązującymi regulaminami. Fakt takiego zapoznania każdy uczestnik powinien stwierdzić własnoręcznym podpisem. Obowiązek zapoznania z regulaminami spoczywa na drużynowym, który powinien to uczynić w pierwszym dniu imprezy (a w przypadku obozu potwierdzić odpowiednim wpisem w książce pracy obozu). Przed rozpoczęciem imprezy zapoznanie z regulaminami należy zapisać w planie pracy imprezy. Istnieje możliwość podpisania jednego oświadczenia dla wszystkich regulaminów następującej treści:

„Oświadczam, że zostałem zapoznany z następującymi regulaminami (wymienić nazwy obowiązujących regulaminów) i zobowiązuję się do ich przestrzegania”.

5. W czasie imprezy drużynowy (opiekun) powinien znać numery kontaktowe rodziców (prawnych opiekunów) dzieci i niezbędne numery alarmowe.
6. Uczestnika z biwaku, obozu, rajdu może zabrać tylko i wyłącznie rodzic lub prawny opiekun. Decyzję o oddaniu dziecka pod opiekę rodzica może podjąć tylko komendant po uprzednim uzyskaniu pisemnego oświadczenia od rodzica (opiekuna prawnego).

PRZEJAZDY AUTOBUSOWE

1. Opiekę nad uczestnikami przejazdu sprawuje drużynowy i komendant.
2. Drużynowy zobowiązany jest do sprawdzenia stanu liczbowego uczestników przejazdu w czasie oczekiwania oraz wewnątrz pojazdu.
3. Drużynowy wsiada ostatni, a wysiada pierwszy.
4. Uczestnicy przejazdu wysiadają z pojazdu tylko na parkingach lub miejscach do tego przeznaczonych.
5. Należy nie dopuścić do przewozu uczestników w przypadku stwierdzenia sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu zdrowia i życia.
6. Podczas przejazdu powinna być dostępna apteczka pierwszej pomocy medycznej. W przypadku wyjazdu kilku autobusów pielęgniarka powinna jechać w ostatnim, a komendant imprezy w pierwszym.

ZASADY PORUSZANIA SIĘ PO DROGACH

1. Kolumna uczestników, z wyjątkiem dzieci w wieku do 10 lat, może się poruszać po drogach tylko prawą stroną jezdni.
2. Liczba uczestników idących jezdnią w kolumnie obok siebie nie może przekraczać 4. Długość kolumny nie może przekraczać 50 m.
3. Dzieci w wieku do 10 lat mogą iść w kolumnie tylko dwójkami pod nadzorem co najmniej jednej osoby pełnoletniej.
4. Jeżeli przemarsz kolumny uczestników odbywa się w warunkach niedostatecznej widoczności pierwszy i ostatni z idących z lewej strony są obowiązani nieść latarki:
 - a) pierwszy - ze światłem białym, skierowanym do przodu,
 - b) ostatni - ze światłem czerwonym, skierowanym do tyłu.
5. Nie wolno poruszać się kolumną po drogach w czasie mgły, a dzieci w wieku do 10 lat nie mogą poruszać się po drogach w warunkach niedostatecznej widoczności.
6. Kolumnę powinien prowadzić drużynowy (opiekun), który odpowiada za bezpieczeństwo jej uczestników.

KĄPIEL

1. Funkcję ratownika może pełnić tylko osoba pełnoletnia z uprawnieniami ratownika wodnego WOPR. Młodszy ratownik może być jedynie pomocnikiem, a nie samodzielny opiekunem kąpeli.
2. Opiekunowie powinni upewnić się czy ratownicy mający dozorować bezpieczeństwo uczestników imprezy posiadają odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia.
3. Kąpiel odbywa się tylko i wyłącznie pod opieką ratownika, pielęgniarki, drużynowego oraz komendanta.
4. Kąpielisko powinno być tak zorganizowane, aby miało dogodnie ukształtowany brzeg i dno oraz dobre nasłonecznienie. Powinno być tak e właściwie oznakowane.
5. Kąpiel odbywa się w grupach najwyżej 15-osobowych. Rozpoczyna się i kończy na znak ratownika.
6. Należy pamiętać, e przed rozpoczęciem kąpeli oraz po jej zakończeniu trzeba policzyć uczestników kąpeli.
7. Zabronione jest korzystanie ze sprzętu pływającego i posługiwanie się wyposażeniem ratunkowym przez osoby nieprzeszkolone w zakresie ich obsługi.
8. Jeżeli uczestnicy mają korzystać ze sprzętu pływającego (kajaki, łodzie, rowery wodne) należy ich wyposażyć w sprzęt ratunkowy, a opiekun bezwzględnie musi mieć stosowne uprawnienia.

WYPADEK

1. Każdy członek kadry, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, sprowadza pomoc medyczną oraz w miarę możliwości udziela mu pierwszej pomocy.
2. O każdym wypadku należy niezwłocznie zawiadomić komendanta, ten informuje rodziców (opiekunów) poszkodowanego oraz komendę hufca.
3. O śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
4. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
5. Komendant obozu powołuje zespół powypadkowy, który przeprowadza postępowanie powypadkowe oraz sporządza dokumentację.

SYTUACJE KRYZYSOWE

1. Przez sytuacje kryzysowe rozumiemy: klęski żywiołowe, pożary, katastrofy i awarie, zagrożenia epidemiologiczne.
2. O zaistnieniu takiego zdarzenia należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby.
3. Decyzję o ewakuacji uczestników imprezy może podjąć komendant lub dowódca akcji ratowniczej.
4. W przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej należy zachować spokój, poinformować uczestników o zagrożeniu, zapobiec panice i spokojnie wykonywać wszystkie polecenia kierującego ewakuacją.

PRZEPISY PRAWNE MAJĄCE ZASTOSOWANIE W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA
DZIECI I MŁODZIEŻY:

- Instrukcja Organizacyjna Harcerskiej Akcji Letniej i Zimowej wprowadzona Rozkazem Naczelnika ZHP L 4/99 z dnia 20 kwietnia 1999 r. (Wiadomości Urzędowe nr 3/99)
- Instrukcja Finansowa Obozu uchwalona przez Główną Kwaterę ZHP uchwałą nr 58/2003 z dnia 24 kwietnia 2003 r. obowiązuje od dnia uchwalenia uchwałą 107/2005 z dnia 13 maja 2004 r. oraz uchwałą 159/2005 z dnia 20 kwietnia 2005 r. obowiązującą od 1 maja 2005 r.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać organizatorzy wycieczki dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. nr 12 z 1997 r., poz. 67)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. nr 6 z 2003 r., poz. 69)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. nr 135 z 2001 r., poz. 1516)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz. U. nr 57 z 1997 r., poz. 358)
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. nr 98 z 1997 r., poz. 602)